

Uusin valaistustrendi

Ilkka Pekanheimo
Valaistussuunnittelija, EHL, AD-Lux Oy

Epäsuora päivänvalovalaisuus

Espeen asuntomessuilla oli kaksi taloa, joissa oli epäsuoralla tekniikalla toteutettua laadukasta päivänvaloa. Joissakin taloissa oli erinomaista epäsuoria valaistusideoita, mutta valitettavasti valon laatu on ala-arvoista, ns. "ta-varatalon" sinistä päivänvaloa. Värintoisto on vain n. 70 %, kun sen tulisi olla mahdollisimman lähellä 100 %:a.

Villa Flexible oli ainoa messujen omakotitalo, jossa ei ollut häikäiseviä spottivaloja. Tunnelma on miellyttävä, rauhallinen. Sisustuksen värit näkyvät aitoina. Sisällä olevaa päivänvalolampun valoa ei pystytä erottamaan ikkunoista tulevasta aidosta päivänvalosta.

Halogeenit väistymässä?

Halogeenien ja hehkulamppujen suosio on vihdoon väistymässä - toivottavasti. Kun kokeillaan epäsuoraa päivänvaloa, hylätään useimmiten halogeenit ja hehkulamput. Ero on niin suuri. Mitä enemmän silmät vanhenevat, sitä enemmän hyödyntään päivänvalosta ja sitä heikommin nähdään kodin kellertävässä valaistuksessa.

Jos kotiin halutaan edelleenkin lämminsävyisen valon tunnelma, sammutetaan keinovalot ja sytytetään kynttilät tai takka. Mikään himmennetty keinovalo ei korvaa tulen valoa.

Päivänvalovalaisuus

Laadukkaassa päivänvalovalauksessa ei tarvitse kärsiä häikäisystä, ei valaisinten kuumuudesta eikä lamppujen palovaarallisuudesta. Energiaa kuluu viisi kertaa vähemmän kuin halogeeneilla.

Sisustuksen värit ovat päivänvalossa alkuperäisiä eivätkä ne vääristy, kuten lämminsävyisellä valolla. 100 Hz:n sähköjännitteestä johtuva päänsärkyä aiheuttava valon välkyntä tulee poistaa, sähköjännitteen taajuus nostetaan nykytekniikalla yli 30 000 Hz:n.

Myöskään puutteellisesta valon spektristä ja värien vähydestä ei tarvitse kärsiä.

Suomessa on talvella liian vähän päivänvaloa. Lapsille kasvuympäristö, jossa on runsaasti päivänvaloa ja kaikki valon värit, on kehittymisen kannalta ensiarvoisen tärkeä. Jopa lukunopeus voi olla päivänvalossa n. 20 % suurempi kuin lämminsävyisessä valaistuksessa. Sillä saattaa olla arvaamaton merkitys koulumenestykselle.

LEDit kotivalaistuksessa

LEDit ovat nykyaikaa. Paras hyötysuhde LEDeissä on autojen jarruvaloissa - ei vielä kotivalaistuksessa. Valkoiset LEDit ovat vain n. 2 kertaa tehokkaampia kuin halogeenit. Ne eivät vielä ole lähellekään loistelampun tehoa, ehkä vasta muutama vuoden kuluttua. LEDit ovat pistemäisiä. Niitä ei saisi asentaa siten, että ne häikäisevät. LEDejä voi kodeissa toki käyttää koristelumulessä, mutta ei vielä perustellusti valaistustarkoituksessa. LEDien tuottama valomäärä on kalliimpaa kuin loistelampulla tuotettu vastava valomäärä.

Valkoista valoa antavien ledin värintoistoindeksi on vain n. 70. Parhaissa loistelampuissa se on yli 95. Tämä on suurimpia syitä, miksi AD-Lux ei suosittelle tällä hetkellä LEDejä koteihin. LEDit vääristävät sisustuksen värit halogeenien tapaan. Lämminsävyistä valoa antavien LEDien värintoistoindeksi on 85, mutta koska sävy on kellertävä, vääristetyt värit täysin. Päivänvaloon verrattuna lämminsävyisen LEDin värintoisto on käytännössä erittäin huono, huonompi kuin valkoista valoa antavien LEDien paremmasta värintoistoindeksistä huolimatta. LED-valaisimet eivät tuota yhtä paljon lämpöä kuin halogeenit. Häikäisy on niissäkin suuri ongelma. Kun LEDeillä valaistessa valomäärä on yleensä turhan alhainen, tulee tästä aiheutumaan kompastumisia ja tapaturmia.

Opi asuntomessujen valaistuksesta

Valaistussuunnittelija Ilkka Pekanheimo on tehnyt laajan valaistusarvioinnin Espoon asuntomessutalojen valaistuksesta. Arviointiin liittyy 450 valokuvaa selityksineen. Eriksen on koottu arvioinnit parhaista valaistuksista, varoittavista ja palovaarallisista valaistuksista sekä valaistuksen parannusehdotuksista. Jopa useista lastenhuoneista löytyi palovaarallisia ja häikäiseviä valaisimia.

Talojen valaistusta on tarkasteltu sillä silmällä, olisiko valaisuus hyvä myös lapsille, vanhuksille, heikkonäköisille ja pyörätuolia käyttäville. Jos valaisuus on näille hyvä, on se erinomainen kaikille muillekin.

Ennen kuin tehdään päätöksiä kodin valaistuksesta, kannattaa näihin arviointeihin tutustua. Messujen valaistusratkaisuissa on aina parantamisen varaa. Selvästi virheistä ei kannata ottaa oppia, hyvät ratkaisut kannattaa toteuttaa.

Epäsuora päivänvalovalaisuus on sävyllään hyvin samankaltaista kuin ulkovalo. Ei mitään häikäisyä, sisustuksen värit ovat aitoja.

Kylpyhuoneen kaunis, upotettu, opaalilasinen loistevalaisin. Ei häikäisyä. Meikkauväritkin näkyvät aitoina.

Epäsuora valaisuus. Lamput kannattaisi laittaa limittäin, niin tumma, valoton kohta keskeltä poistuisi. Valon laatua kannattaisi parantaa enemmän keskipäivän päivänvalon kaltaiseen. Nyt on liian sinertävää. Kuvassa myös Yki Nummen tunnettu Lokki-valaisin 50-luvulta. Näitä valaisimia on taas saatavana.

Tyylikäs makuuhuoneen valaisuus. Loistevalaisin sängyn päädystä opaalimuovin alla. Jos seinä olisi ollut hieman vaaleampi, olisi valoa tullut enemmän. Valkoinen valokatkaisin sivulla ei sovi tyyliin, mutta sijoitus on hyvä.